

5. Про захист персональних даних : закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення : 08.04.2020)
6. Цивільний Кодекс України : закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 08.04.2020)
7. Конституція України : закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 08.04.2020)
8. Про освіту : закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 08.04.2020)
9. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 08.04.2020)
10. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ МОН України від 25.04.2013 р. № 466. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення: 08.04.2020)
11. Про внесення змін до Положення про електронні освітні ресурси : наказ МОН України від 29.05.2019 р. № 749. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0666-19> (дата звернення: 08.04.2020).
12. Юрасов А.В. Основы электронной коммерции : учебник. М. : Горячая линия – Телеком, 2008. 480 с.
13. Про Антимонопольний комітет України : закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (дата звернення: 08.04.2020)
14. Про захист від недобросовісної конкуренції : закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр> (дата звернення: 08.04.2020)

Ключові слова: договір, інтернет-послуги, рекламні інтернет-послуги, мережа інтернет, маркетингові інтернет послуги, онлайн-сервіси.

Ключевые слова: договор, интернет-услуги, рекламные интернет-услуги, сеть интернет, маркетинговые интернет услуги, онлайн-сервисы.

Key words: contract, internet services, internet advertising services, internet network, internet marketing services, online services.

ПЕСТРУЄВ ДМИТРО МИКОЛАЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права*

ВЕДЕННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ В ПОЛЬСЬКОМУ КОДЕКСІ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ 1933 РОКУ

Кодекс зобов'язань Польщі 1933 року є цікавим документом з точки зору становлення інституту ведення чужих справ без доручення у польському цивільному праві.

Інституція negotiorum gestio врегульована у статтях 115-121 Кодексу зобов'язань, і розділі II – «Виникнення зобов'язань з інших джерел».

Слід зазначити, що цей розділ охоплював статті зі 115 по 122, стаття 122 стосувалася окремої інституції – несення шкоди у спільній небезпеці. На підґрунті кодексу зобов'язань ведення чужих справ без доручення означало рівною мірою діяльність у сфері правничій, як і в сфері фактичній. Ведення справи могло бути як виконанням правочину (купівля акції), так і дією фактичною (гасіння пожежі). справа, що була предметом *negotiorum gestio*, могла мати майновий або особистий характер (опіка над знайденою дитиною). Ведення справи могло бути одноразовим (зазначені випадки) або періодичним чи навіть тривалим (землеробство). Діяльність обіймала одиничні справи (купівля заміної частини) чи стосувалося частини або усього майна (управління замість відсутнього).

Визначальні юридичні наслідки мав поділ ведених справ на такі, що мають характер необхідний і корисний. Діяльність необхідна полягала на рятуванні чужого майна від загрожуючої небезпеки. В свою чергу, діяльність корисна мала метою примноження вигоди, збільшення корисності. Кодекс зобов'язань, слідуючи за рішенням німецьким, допустив також діяльність корисну.

За зразком літератури німецької зроблено поділ на справи чужі в сенсі об'єктивному і суб'єктивному. справа була чужою об'єктивно, наскільки «належить до чужого колу інтересів, з погляду на іманентний зв'язок, з погляду своєї природи», ...незалежно від того, які дії надає воля і свідомість того, хто діє (*gestora*), а отже незалежно від існування цієї волі і свідомості, маємо справу з очевидно чужим інтересом, коли йдеться про «чужий дім», «чужого раба», «чужу річ», «чужу повинність».

Натомість справа могла бути чужою у значенні суб'єктивному якщо так вирішив сам гестор (виявив свою волю у спосіб явний або зрозумілий), перетворюючи в цьому напрямку дію за сутністю своєю нейтральною (наприклад, купівлю речі визначеної щодо її роду): «...тільки поведінка покупця, котрий заявляє, що діє *alieno domine*, або у будь-який спосіб виявляє, що *su o nomine* виступає, діє однак на чужий рахунок, вирішує, що купівля є «чужим інтересом» [1].

Розподіл на дію чужу об'єктивно та нейтрально мало значення з точки зору розподілу ваги доведення в процесі – у випадку діяльності об'єктивно чужої прийнято, що гестор діє в інтересах домініуса (припущення це охоплювало і намір гестора), натомість при діяльності нейтральній припущення говорило про те, що кожен діє у власному інтересі. Допустима діяльність гестора одночасно у справі об'єктивно чужій в інтересі одного або кількох домініусів, а також у власному інтересі (подані далі приклади у відносинах співвласності).

На зразок права римського, котре вимагало діяльності *cum animus negotia aliena gerendi* (*contemplatione domini negoti*), деякі правові системи в якості необхідних передумов застосування приписів о веденні чужих справ без доручення вимагали усвідомлення гестора, що він веде чужі справи.

Було визнано, що не були випадками ведення чужих справ без доручення: ведення чужої справи у помилковому переконанню, що то є

справою власною або у усвідомленні дійсного стану речей, але з метою досягнення власної користі.

У випадку ведення гестором справи з усвідомлення факту, що справа є чужою, але у власному інтересі, домініус мав претензію з титулу negotiorum gestio. Подібне було і в праві швейцарським: власник мав право на все, що отримав гестор, і зобов'язаний був до повернення лише в межах свого збагачення. Законодавець польський, також на підґрунті приписів кодексу зобов'язань, як і кодексу цивільного, кваліфікував неправильне ведення чужих справ без доручення як несправедливе збагачення (безпідставне збагачення).

У випадку усвідомленого ведення чужої справи без доручення у власному інтересі могли бути застосовані приписи про відповідальність за шкоду. Насправді приписи обох польських кодексів не виражали цієї засади *expressis verbis*, але особа, переконана у веденні власної справи, не усвідомлюючи про існування домініуса, не могла би реалізувати найважливіших обов'язків гестора, тобто діяльність відповідно до волі і користі домініуса. Така діяльність з помилковим переконанням відбувалась найчастіше у зв'язку зі спадкуванням у сімейних відносинах.

Помилка стосовно особи домініуса не була винятком застосування приписів о negotiorum gestio: дійсний домініус зобов'язувався до повернення гесторові понесених витрат.

Доктриною на основі кодексу зобов'язань прийнято, що гестор, що діяв з наміром обдарування домініуса, не міг в подальшому змінити свою думку і жадати від домініуса відкликання підтвердження – так само як не міг цього зробити *solvens*, який, виконуючи повинність, усвідомлював відсутність зобов'язання. Право, намагаючись забезпечити (гарантувати) юридичну надійність, тлумачило окреслену вище ситуацію як дарування.

Назва інституції вказувала на діяльність «без доручення». Наука права була згодна в переконанню, що гіпотеза приписів про ведення чужих справ без доручення стосувалася будь-якої діяльності без відповідного правового повноваження – як явного, так і такого, що припускається. Джерелом юридичного закріплення повноваження міг бути закон (уповноваженим був, наприклад, батько, чоловік, партнер), рішення суду (наприклад, опікун, піклувальний, радник), довіреність, доручення.

Список використаної літератури:

1. Jan Hajberda (Kraków). *Koncepcja prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia w kodeksie zobowiazan z 1933 roku na tle wcześniejszych rozwiazań europejskich* // *Czasopismo prawno – historyczne*. – Tom LVII. – 2005. – Zeszyt 1. – s 231-256.

Ключові слова: цивільне законодавство, ведення справ іншої особи без її доручення, Цивільний кодекс Польщі.

Ключевые слова: гражданское законодательство, ведение дел другого лица без его поручения, Гражданский кодекс Польши.

Key words: civil law, the conduct of another person's affairs without his or her authority, the Civil Code of Poland.